

ЧРЕЗ
ЦЕНТРАЛНА ИЗБИРАТЕЛНА КОМИСИЯ -
ГР. СОФИЯ

ДО
ВЪРХОВЕН АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД

ЖАЛБА

от
Коалиция „Демократична България – Обединение“
съдебен адрес:

представявана от
Атанас Петров Атанасов и Христо Любомиров Иванов
Чрез процесуалния си пълномощник:
Адв. Надежда Йорданова
Имейл:

срещу:
**Решение № 1282-НС от 16 август 2022 г. на ЦИК в
частта относно т. 3 на Решението**

Правно основание: чл. 58, ал. 1 от Изборния кодекс
във връзка с чл. 132, ал. 2, т. 8 от Административния
процесуален кодекс

Уважаеми госпожи и господа върховни административни съдии,

Обжалваме в срок Решение № 1282-НС от 16 август 2022 г. на Централната изборителна комисия ("Решението") в частта относно т. 3 на Решението.

I. По допустимостта на жалбата

Решението на ЦИК е публикувано на интернет страницата на ЦИК на 16.08.2022 г. в 19:07 часа. Съгласно чл. 82, ал. 1, т. 6 и ал. 2 от АПК във връзка с чл. 58, ал. 1 от ИК решението на Централната изборителна комисия не подлежи на оспорване по административен ред, а направо на съдебно обжалване пред Върховния административен съд.

Обжалваното решение на ЦИК пряко засяга правата и законите интереси на Коалиция "Демократична България - Обединение" ("Коалицията"). Коалицията е участник в изборния процес, регистрирана за участие в изборите за народни представители на

2.10.2022 г. с Решение № НС- 1291 от 17.08.2022 г. на ЦИК, чиито права да удостоверява относимите към този процес обстоятелства посредством електронни документи, подписани по установения в императивни правни норми на ЕС ред, са нарушени. Поради това Коалиция "Демократична България - Обединение" има правен интерес от подаване на жалбата.

II. По основателността на жалбата

Считаме, че решението в обжалваната част е постановено в нарушение на материалния и процесуалния закон.

Съгласно чл. 231а, ал. 2 от Изборния кодекс (ИК) Министерството на електронното управление съвместно с Българския институт за стандартизация и Българския институт по метрология удостоверяват съответствието на доставения тип техническо устройство за машинно гласуване с изискванията по чл. 213, ал. 3 и изискванията на техническата спецификация по методика, утвърдена от министъра на електронното управление, председателя на Българския институт по метрология и председателя на управителния съвет на Българския институт за стандартизация. В ал. 3 изрично е посочено, че в процеса на удостоверяването по ал. 2 може да участват и представители на партиите, коалициите и инициативните комитети, регистрирани за участие в изборите, на български неправителствени организации, които са регистрирали наблюдатели за съответния вид избор, и на Българската академия на науките, като на лицата се предоставя достъп до устройствата, документацията и изходния код по ред, определен от Централната избирателна комисия.

В т. 3 от Решение № 1282-НС от 16 август 2022 г. на ЦИК е посочено следното:

"Машинното гласуване се осъществява чрез специализирани устройства за гласуване и софтуер, удостоверени по реда на чл. 213а, ал. 2 ИК с Решение на ДАЕУ, БИМ и БИС от 09.07.2021 г. С оглед повишаване на нивото на сигурност, на удостоверената версия на софтуера се извършва нов Trusted build (доверено изграждане), с използване на удостоверения вече изходен код, чрез UEFI ключове, притежавани само от ЦИК, по публична процедура, излъчвана в реално време в интернет. Във връзка с чл. 213а, ал. 3 ИК по време на публичната процедура може да участват представители на партиите, коалициите и инициативните комитети, регистрирани за участие в изборите, на български неправителствени организации, които са регистрирали наблюдатели за изборите, и на БАН, като на лицата се предоставя достъп до изходния код на софтуера за ТУМГ."

Видно е, че в т. 3, изречение второ от Решение № 1282-НС от 16 август 2022 г., Централната избирателна комисия променя и стеснява обхвата на чл. 213а, ал. 3.

Изборният кодекс предвижда достъпът до изходния код да се предоставя в рамките на процеса по удостоверяване, извършен от Министерство на електронното управление, Български институт по метрология и български институт по стандартизация.

В решението си ЦИК предвижда достъпът до изходния код да се предоставя единствено по време на публична процедура по изграждане на системен образ, което е недостатъчно време за постигането на целта на нормата на Изборния кодекс, а именно - запознаване на участниците в изборите с поведението на софтуера, с който се приемат и отчитат гласовете.

При цитираното Решение на ДАЕУ, БИМ и БИС от 09.07.2021г. изходният код не е бил предоставен на регистрираните участници, т.е. изискванията на чл. 213а, ал. 3 ИК не са били спазени. Не е допустимо на каквото и да е основание времето, което Изборният кодекс предвижда имплицитно за достъп до устройствата, документацията и изходния код, да бъде съкращавано. Чл. 213а, ал. 3 ИК приема, че удостоверяването по ал. 2 е дълъг процес, поради естеството на работата, като така дава достатъчно време за запознаване на участници в изборите с изходния код.

Смисълът на нормата в чл. 213, ал. 3 ИК, отчитайки и мотивите на вносителите ѝ, е участниците в изборите да имат увереност, че софтуерът, който приема и отчита гласовете, го прави по очаквания и описан в кодекса начин, без да създава възможности за: промяна или нерегламентирано отхвърляне на подадени гласове; нерегламентирана комуникация с техническото устройство за машинно гласуване; възможност за изменение на поведението чрез софтуера за параметризиране и други потенциални методи за влияние върху изборния резултат. Непредоставянето на достатъчно време за преглед на изходния код няма да постигне целта на нормата за повишаване на доверие в изборния процес.

Размерът на изходния код предполага период от поне два работни дни, за да бъдат партиите и коалициите уверени, че техните експерти са имали възможност да открият потенциално некоректно поведение на системата, като това трябва да бъде извършено преди довереното изграждане на софтуера, а не по време на изграждането, за да бъде сигурно, че същият изходен код, който е бил прегледан, е този, на база на който се изгражда софтуера.

Друг аспект на обжалваната точка е използването на предишно удостоверена система, но с извършване на ново доверено изграждане. Този подход предполага, че изходният код, удостоверен през 2021 г., е идентичен с изходния код, наличен към момента, като за това трябва да има криптографски гаранции. В противен случай предишното удостоверяване няма как да се счита за действително.

По друг начин казано, ако Централната изборителна комисия е избрала подхода за използване на вече надлежно удостоверени технически устройства и софтуер за избори, проведени през 2021 г., това не води до отпадане на задължението за удостоверяване на изходния код (по чл. 213а, ал. 3 ИК), за който съществува вероятност и техническа възможност да е различен. Ако пък приемем, че изходният код е същият, това следва да е несъмнено ясно от текста на решението на Централната изборителна комисия, което в случая не е така. Липсват и надлежни доказателства, които да удостоверяват по

несъмнен начин, че изходният код е същият и ново удостоверяване е ненужно. Това води до крайна неяснота какъв е техническият и софтуерен подход на Централната избирателна комисия, което на самостоятелно основание опорочава оспорваното решение и следва да бъде поне прецизирано от административния орган.

Всичко това води до нарушаване на един от основните принципи, от които трябва да се води изборния процес - прозрачността, която да позволява на обществото и на всички субекти, които са участници в него, да имат пълното убеждение, че той обективно изразява волята на избирателите. Съдържанието на посоченото е намерило място в ИК чрез изграждането на множество механизми, които да позволяват именно проверката на обективното гласоподаване и отчитане на вота на избирателя.

Действително, в чл. 213а, ал. 3 ИК е предвидено, че достъпът до устройствата, документацията и изходния код се осъществява по ред, определен от Централната избирателна комисия и при упражняване на това правомощие е предоставена дискреция на административния орган. В рамките на предоставената оперативна самостоятелност обаче административният орган следва да вземе решение, което да обезпечава ефективното прилагане на закона и да постига целта на закона.

С решението в обжалваната си част само формално предвижда възможност за достъп до изходния код, а не реална такава, практически осъществима и съответстваща на целта на закона, обективирана в мотивите на законодателя. Ето защо считаме, че решението в обжалваната част противоречи и на целта на закона.

Като ограничава възможността на участниците в изборния процес да се запознаят спокойно и през достатъчен период от време с изходния код и то в противоречие със срока, даден от ИК - чл. 213, ал. 3, Централната избирателна комисия е постановила решение в противоречие с материалния закон, което следва да бъде отменено.

Уважаеми госпожи и господа върховни административни съдии,
моля да отмените т. 3 от Решение № 1282-НС от 16 август 2022 г. на ЦИК и да върнете административната преписка на административния орган за ново произнасяне със задължителни указания относно правилното прилагане на закона.

Доказателствено искане:

Моля, ЦИК да бъде задължена да представи Решение на ДАЕУ, БИМ и БИС от 09.07.2021 г.

Приложения:

1. Решение № НС- 1291 от 17.08.2022 г. на ЦИК;
2. Пълномощно.
19.08.2022 г.

Nadeida

Iordanova

Digitally signed by
Nadejda
Iordano
Date: 2022.08.19
18:14:17 +03'00'

С уважение:

Адв. Надежда Йорданова